

દ્રિતીય વર્ષ બી.એ.

અર્થશાસ્ત્ર-પેપર-૩

(નાણું, બેંકિંગ અને જાહેર અર્થવિધાન)

એકમ-૧ પાયાના ખ્યાલો:
નાણું-નાણાંનો અર્થ અને; કાર્યો, નાણુંરોકડ અસ્કયામત તરીકે, પ્રશામનો નિયમ, આધુનિક અર્થતંત્રમાં નાણાની ભૂમિકા. નાણાં ધોરણ, ચલણ બહાર પાડવા માટેની કાગદી નાણાં પદ્ધતિ.

નાણાંનું મૂલ્ય અને ફૂગાવો
ભાવ સૂચકાંક-અર્થ, પ્રકારો, રચના પદ્ધતિ, ઉપયાગીતા અને મર્યાદાઓ.

નાણાં પરિમાણનો સિધ્ધાંત-ફિશર સમીકરણ, રાકડપૂરાંત અભિગમ, કેઇન્સનો અભિગમ. ફૂગાવો-વ્યાખ્યા, પ્રકારો, કારણો, અસરો, ફૂગાવા નિયંત્રણ, ફૂગાવો અને બેરોજગારી વચ્ચેનો વિકલ્પ વિનિમય (ફિલિપ્સ રેખા મંદિયુક્ત ફૂગાવાનો અર્થ).

એકમ-૨ વ્યાપારી બેંકિંગ
વ્યાપારી બેંકનો અર્થ, કાર્યો, શાસર્જનની પ્રક્રિયા-હેતુ અને મર્યાદાઓ, ભારતમાં બેંકિંગ ક્ષેત્રમાં તાજેતરામાં થયેલ સુધારાઓ (ફક્ત સમજૂતી આપવી)

એકમ-૩ મધ્યસ્થ બેંકિંગ
મધ્યસ્થ બેંકના કાર્યો- શાખનિયમનની પરિમાણાત્મક અને ગુણાત્મક પદ્ધતિ- બેંકદર, ખુલ્લા બજારની નીતિ, પરિવર્તનશીલ અનામત પ્રમાણ અને ગુણાત્મક પગલા- રિઝર્વ બેંક ઓફ ઇન્ડિયાના કાર્યો અને ભૂમિકા, નાણાકીય નીતિના ઉદ્દેશો અને મર્યાદાઓ (નાણાકીય નીતિના હેતુઓમાં ફક્ત ભાવસ્થિરતા, આર્થિક વિકાસ અને પૂર્ણ રોજગારીના હેતુને આવરી લેવા)

એકમ-૪ જાહેર અર્થવિધાનનું સ્વરુપ અને કાર્યક્ષેત્ર
જાહેર અર્થવિધાનનો અર્થ, કાર્યક્ષેત્ર, જાહેર અને ખાનગી અર્થવિધાન
વચ્ચેનો ભેદ, જાહેર વસ્તુ અને ખાનગી વસ્તુ

જાહેર ખર્ચ
જાહેર ખર્ચનો અર્થ, વર્ગીકરણ, ઉદ્દેશો, સિધ્ધાતો, જાહેર ખર્ચની
અસરો, જાહેર ખર્ચમાં વૃદ્ધિના કારણો

એકમ-૫ કરવેરા
જાહેર આવકના સ્ત્રોત- કરવેરા, અર્થ, વર્ગીકરણ(ફક્ત પ્રત્યક્ષ અને
પરોક્ષ કરની સમજૂતી આપવી) સારા(ઉત્તમ) કરવેરાના લક્ષણો,
કરાઘાત અને કરસંપાત, કરની અસરો, સારી કરપદ્ધતિના લક્ષણો

જાહેર ઋણ અને વિતિય વ્યવસ્થા
જાહેર ઋણ અને વિતિય વ્યવસ્થા, જાહેર ઋણ પ્રાપ્તિના સ્ત્રોત,
જાહેર ઋણની અસર, જાહેર ઋણનો બોજ(ફક્ત બુકનાન અને
લર્નરના મંતવ્યોની સંક્ષિપ્તમાં ચર્ચા કરવી જાહેર અંદાજપત્ર (માત્ર
ખ્યાલ સમજાવવો)

એસ.વાય.બી.એ.
અર્થશાસ્ત્ર પેપર નં-૪
ભારતીય અર્થતંત્ર
બાહ્ય પરીક્ષા માટેનો અભ્યાસક્રમ

(૧) એકમ : ૧ :

માનવસંશોધનવિકાસ : માનવવિકાસના ખ્યાલ - માનવવિકાસનું મહત્વ - આર્થિક વિકાસ અને માનવમૂડી - ભારતમાં માનવવિકાસાંકના લક્ષણો - માનવવિકાસ આંકના ઘટકો - ભારતમાં સમવાયી નાણાતંત્ર - અને છેલ્લા નાણાપંચની ભલામણો.

(૨) એકમ નં ૨ :

નવા આર્થિક સુધારાઓ - ભારતમાં નવી આર્થિક સુધારણાં કાર્યક્રમ અપનાવાની જરૂરિયાત - આર્થિક સુધારણા કાર્યક્રમ હેઠળ આવરી લેવાયેલા મુખ્ય ક્ષેત્રો-આર્થિક સુધારણા કાર્યક્રમનું મૂલ્યાંકન - ઉદારીકરણ - જ્ઞાનગીકરણ - વૈશ્વિકરણ અને ભારતીય અર્થતંત્ર પર તેની અસરો

(૩) એકમ નં. ૩ : બાહ્ય વિભાગ :

ભારતનો વિદેશવ્યાપાર-આયોજનકાળ દરમિયાન ભારતનો વિદેશવ્યાપાર - વિદેશવ્યાપારના કદ ,બંધારણ તથા દિશામાં થયેલા ફેરફારો - ભારત સરકારની વિદેશવ્યાપારનીતિના તાજેતરના પ્રવાહો - નવી વિદેશવ્યાપારનીતિ - ભારતમાં વિદેશી ટૂંકિયામણની તાજેતરની સ્થિતિ અને નવા આર્થિક સુધારાઓ.

(૪) એકમ નં. ૪ : નાણું અને વૈત્તવ્યવસ્થા : (નાણાપ્રબંધ) :

નાણાંબજારનો અર્થ અને મહત્વ - મૂડીબજારનો અર્થ - નાણાંબજાર અને મૂડીબજારનો વચ્ચેનો તફાવત - પ્રાયમરી માર્કેટ અને સેકન્ડરી માર્કેટ - ભારતમાં વિદેશી મૂડી - ભારતના આર્થિક વિકાસમાં વિદેશીમૂડીની ભૂમિકા - ભારતમાં પ્રત્યક્ષ વિદેશી મૂડીરોકાણ - ભારતમાં બહુરાષ્ટ્રીય કંપનીઓ - વિશ્વવેપાર સંગઠનના હેતુઓ - તેના લાભ અને ગેરલાભ - વિશ્વવેપાર સંગઠનથી ભારત મહત્તમ લાભ મેળવી શકે તે માટેનાં પગલાઓ.

(૫) એકમ નં. ૫ : ભારતીય અર્થતંત્રની સમસ્યાઓ :

- (૧) ભારતમાં ગરીબાઈની સમસ્યા : ભારતમાં ગરીબાઈનાં કારણો - ગરીબાઈ નિવારણ માટેની વ્યુહરચના- ગરીબી નિવારણ કાર્યક્રમોની સમીક્ષા - આર્થિક સુધારણા કાર્યક્રમની ગરીબી નિવારણ પરની અસરો
- (૨) ભારતમાં બેરોજગારીના કારણો : બેરોજગારીનું સ્વરુપ - પ્રમાણ, બેકારી નિવારણ માટેનાં પગલાઓ
- (૩) અન્ન સુરક્ષા : અન્નસુરક્ષાનો અર્થ - અન્ન સુરક્ષા વ્યવસ્થાના મુખ્ય અંગો - અન્ન સુરક્ષા માટેના કાર્યક્રમો-રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા ખરડો

7

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી સુરત

એસ.વાય.બી.એ.(અર્થશાસ્ત્ર)

પેપર-૫ આર્થિક વિચારધારાનો ઇતિહાસ

એકમ-૧: આરંભકાળ

આર્થિક વિચારધારાનો ઇતિહાસ- અર્થ -વિષયવસ્તુ-(૧) પૂર્વ વૈજ્ઞાનિક આર્થિક વિચારો

-પ્રાચીન આર્થિક વિચારો- મધ્યકાલીન આર્થિક વિચારો-વ્યાપારવાદ- પ્રકૃતિવાદ

(૨) વૈજ્ઞાનિક આર્થિક વિચારો-પ્રશિષ્ટ આર્થિક વિચારો-નવ પ્રશિષ્ટ આર્થિક વિચારો

- નવીનતમ(કેઈન્સવાદી) આર્થિક વિચારો (૩)સમાજવાદી આર્થિક વિચારો-(૪)રાષ્ટ્રવાદી

આર્થિક વિચારો-(૫)આધુનિક આર્થિક વિચારો-અભ્યાસનું મહત્વ-પ્રાચીન વિચારધારા-

ગ્રીક,રોમન,હિંદુ વિચારધારા- કૌટિલ્યનાં વિચારો.

વ્યાપારવાદી અને પ્રકૃતિવાદી આર્થિક વિચારધારા-વ્યાપારવાદ-અર્થ-ઘડતર કરનારા

પરિબળો-પતનનાં કારણો. વ્યાપારવાદી વિચારકો તરીકે વિલિયમ પેટ્ટી અને થોમસ મનનું

યોગદાન- નિસર્ગવાદ-અર્થ-પ્રાકૃતિક વ્યવસ્થા-કૃષિનું પ્રાધાન્ય- શુદ્ધ ઉત્પાદનનો ખ્યાલ-સામાજિક

વર્ગો-ટેબલો ઇકોનોમિક-કરવ્યવસ્થા- પ્રકૃતિવાદી વિચારક તરીકે રોબર્ટ તુરગોનું યોગદાન

એકમ-૨: પ્રશિષ્ટ આર્થિક વિચારધારા

એડમ સ્મિથ-જીવન પરિચય-શ્રમ વિભાજનનું મહત્વ-મૂલ્યનો ખ્યાલ-સ્વૈરવિહારી પદ્ધતિ-અદૃશ્ય

શક્તિનો હાથ- કરવેરા-આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપાર અંગેનાં વિચારો-એડમ સ્મિથનાં વિચારોની અસર.

થોમસ રોબર્ટ માલ્થસ-જીવન પરિચય--વસ્તીનો સિદ્ધાંત-માલ્થસનાં વિચારોનું મુંબ્યાંકન.જે.એસ

મિલનાં આર્થિક વિચારો-ફ્રેડરિક લિસ્ટનાં સંરક્ષણવાદી વિચારો- ડેવિડ રિકાર્ડો-જીવન પરિચય- શ્રમ

મૂલ્યનો ખ્યાલ-ભાડાંનો સિદ્ધાંત-વહેચણી-આર્થિક વિકાસ- આંતર રાષ્ટ્રીય વેપાર અંગેનાં વિચારો-
રિકાર્ડોનાં વિચારોનું મૂલ્યાંકન.કાર્લ માર્ક્સ-જીવન પરિચય-વૈજ્ઞાનિક સમાજવાદ-ઈતિહાસનું ભૌતિક
અર્થઘટન-દ્વન્દ્વાત્મક ભૌતિકવાદ-અતિશેષ મૂલ્યનો સિદ્ધાંત-આર્થિક વિકાસનો સિદ્ધાંત-મૂડીવાદની
કટોકટી અંગેનાં વિચારો-કાર્લ માર્ક્સનાં વિચારોનું મૂલ્યાંકન

એકમ-૩:સીમાંતવાદી નવપ્રશિષ્ટ આર્થિક વિચારધારા

સીમાંતવાદી પુસ્કર્તાઓ-ગોસેનનાં વપરાશનાં નિયમો-કુર્નોટનાં દ્વિ ઈજારાનાં વિચારો-સીમાંત વાદી
ક્રાંતિ-જેવોન્સનાં ઉપયોગિતાવાદ-મૂલ્ય અને વહેચણી અંગેના વિચારો, વોલરાશ-વિશુદ્ધ અર્થશાસ્ત્રનો
ખ્યાલ-સીમાંત તુષ્ટિગુણ અને મુલ્યની સમજૂતી..આલ્ફ્રેડ માર્શલ-એક મહાન સંયોજક તરીકે-જીવન
પરિચય-કિંમત નિર્ધારણમાં સમયનું તત્વ-આર્થિક પદ્ધતિઓ-ગ્રાહકનો અધિક સંતોષ-મૂલ્ય અને આવક
સાપેક્ષતાઓ-મુખ્ય અને પૂરક ખર્ચ-પ્રતિનીધિ પેઢીનો ખ્યાલ- આંતરિક અને બાહ્ય કરકસરો-ભાડા
જેવી આવક-ઉત્પાદનનાં સાધન તરીકે સંગઠન-નફાનું સ્વરૂપ.

એકમ-૪:કેઈન્સવાદી આર્થિક વિચારધારા

મહાન આર્થિક મંદીની પૃષ્ઠભુમિકા-રોજગારી,વ્યાજદર અને નાણાં
અંગેનો સામાન્ય સિદ્ધાંત-કેઈન્સનાં અર્થશાસ્ત્રની મુખ્ય
લાક્ષણિકતાઓ-કેઈન્સનાં વિચારોનું મહત્વ-અલ્પ વિકશિત અર્થતંત્ર અને
કેઈન્સનાં વિચારોની પ્રસ્તુતતા.

એકમ-૫:ભારતીય આર્થિક વિચારધારા

દાદાભાઈ નવરોજી,આર.સી.દત્ત અને એમ.એન રોયનાં વિચારો- મહાત્મા ગાંધીજીનાં મુખ્ય
આર્થિક વિચારો-ગ્રામ સ્વરાજ્ય- સ્વદેશી- શ્રમ અને યંત્રોનું સ્થાન-ટ્રસ્ટીશીપનો સિદ્ધાંત-વર્તમાનમાં
ગાંધીજીનાં વિચારોની પ્રસ્તુતતા-એ.કે.સેનનાં કલ્યાણલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર અંગેનાં મુખ્ય વિચારો.

Second Year B.A.

Economics Paper: - 3

Money, Banking & Public Finance

Unit: 1 Basic Concept

Money: Meaning and function, Money as an assets, Grasham's Law, Role of Money in Modern economy, Money Standards, Principles for issuing Paper Currency

Value of Money & Inflation:

Price Index Number: Meaning, type, formation, usefulness and limitations of price index number

Quantity theory of Money: Irving Fisher Equation Approach, Keynes approach,

Inflation: Definition, types, Causes, effects of inflation, control of inflation, Relationship between inflation and unemployment (Philips Curve), Stagflation.

Unit: 2 Commercial Banking

Meaning and Function of Commercial bank, Process of credit creation: Objectives and Limitations,

Recent reforms in Banking Sector in India (Only Explanation)

Unit: 3 Central Banking

Functions of central Bank, Quantitative and Qualitative measures of credit control,

Functions and role of Reserve Bank of India, Objectives and Limitation of Money Policy (Only Price Stability, Economic development and full employment as objectives of monetary policy)

Unit: 4 Nature and Scope of Public finance

Meaning and Scope of public finance, Difference between public finance and private finance, public goods and private goods

Public Expenditure:

Meaning, Classification, objectives and Principles of public expenditure, effects of public expenditure, reasons for increase in public expenditure

Unit: 5 Taxation

Tax as Source of public Revenue, Meaning, Direct and Indirect tax, Impact of tax and incidence of tax, effects of tax, characteristics of Ideal tax system

Public Debt and public Budget

Sources of public Debt, effects of public debt, burden of public debt (Only Buchanan and Lerner's Opinion) Public Budget

Second Year B.A.

Economics Paper: - 4

Indian Economy

Unit:-1: Human Resource development

The Concept of Human Development-The Importance of Human Development-Economic Development and Human capital-Features of human development Index in India-Components of Human Development Index-India's federal monetary system and the last commission Recommendations.

Unit:-2: The new Economic Reforms

Indian needs to adopt a new economic reforms program – the main fields covered by the economic reforms program – Evaluation of the economic reforms program – Liberalization – privatization – Globalization and its effects on Indian Economy

Unit:-3: External sector

Foreign trade in India – Foreign trade during the planning period – Size, structure and changes of foreign trade – current trend of foreign trade – New foreign trade policy – current situation of foreign exchange in India – New economic reforms.

Unit:-4: Money and Public finance

Meaning and importance of money market – meaning of capital market – difference between money market and capital market – primary market and secondary market – foreign Direct investment in India – multinational companies in India – objectives of world trade organization – its merits and demerits – measures of the world trade organization in India to take advantage of the maximum.

Unit:-5: Indian economic problem:

Poverty problem in India: reasons of poverty in India - poverty solving strategy- criticism of poverty solving strategy – effects of financial reforming program.

Reasons of unemployment in India: scenario and measures of unemployment - steps to solve unemployment –

Food Security: meaning, food security management - programme of food security – National Security Act.

Second Year B.A.

Economics Paper: - 5

HISTORY OF ECONOMIC THOUGHT

Module-I: Early Period

Introduction-Meaning-Nature and scope- (1) Pre-Scientific Early thoughts Economic thoughts of middle age – Mercantilism- Physiocrats thoughts (2)Scientific economic thought-Classical thoughts-Neo-classical thoughts Keynesian thought (3) Socialist's thought (4) Nationalist's thoughts (5) Modern economic thoughts. Importance of the study, Early thoughts-Greek, Roman, Hindu, Kautilya

Mercantilism-Meaning- Main characteristics- Factors-Contribution of Thomas Mun- James Bodin-William Petty Physiocrats- Natural order- Primacy of Agriculture, Social class Tableau ceconomique -Taxation, Contribution of Robert Turgot.

Module-II: Classical Period-I

Adam smith-Division of labour- Theory of value- Capital Accumulation –Distribution Views on Trade- Economic Progress-Liases fare, Thomas R. Malthus-Theory of Population Economic thoughts of J.S.Mill and Fredrick List.

David Ricardo-Value, theory of rent-Distribution-Theory of Economic development-Theory of International Trade Karl Marx-Dynamics of Social change-Theory of value, Surplus value- Profit-Crisis of Capitalism,

Module-III: Marginalism Period

The precursor of marginalism –Cournot, Gossans The marginalism revaluation, Jevons, Walrus, Manger,

Marshall as a Great synthesizer-Role of time in price Determinants-Economic methods- Consumer Surplus, Elasticity-Prime and supplementary costs-Representative firm, External and internal economies-Quasi rent-Organization as a Factor of production-Nature of Profit,

Module-IV: Keynesian Period

Historical background of Great Depression and Contribution of Keynes-General Theory of Employment, Interest and Money-Main characteristics of Keynesian Economics-Importance of Keynesian thought-Relevance of Keynesian thought for Underdeveloped Economy Thoughts of Dadabhai Naoroji, R.C.Dutt and M.N.Roy.Economic idea of Gandhi -Swadesi, Place of machine and Labour--Principle of Trusteeship, A.K. Sen's thought on New Welfare Economics